

fusus est vitrioli spiritus: quocum insigniter effervuit, et nonnihil acidi salis communis spiravit, simulque aquae istius destillatae parca portione remixta limpidum exhibuit liquorem, vix manifesti saporis. Qui liquor, cum denuo in patella vitrea exhalaret, subdito lenissimo igne, partim seleniticam reliquit terram, vitriolici acoris et calcareae terrae sobolem, partim minutissimas crystallos salinas, candidas potiores, viridescentes paucissimas, oculo armato facile conspicendas et distinguendas; istas certe ex connubio acidi vitriolici cum alcalino sale minerali in sal mirabile Glauberianum, has vero ex eodem acido cum moleculis martialibus in verum vitriolum martis commixtas. Quibus ergo omnibus ex tentaminibus aperte liquet, singulis aquarum harum Hirschfeldensium libris rectissime adscribi posse, praeter elementum aqueum et aëreum, terrae purae calcareae, quam et alcalinam dicunt, grana quinque cum vna tertia grani parte; salis alcalini mineralis absolute totidem; salis communis vnum granum cum vna eiusdem tertia parte; terrae denique martialis duo grana.

§. IV.

Vsus earundem medicus.

Ad dictorum ergo elementorum (§. III.) rationes attenti, his fontibus inter alcalino-martiales
haud

haud infimum vindicabimus locum. Tametsi enim relationum istarum publicarum auctoribus hoc facile concedimus, has nostras acidulas *Egranis*, *Spadanis*, atque *Schwalbacensibus* ob efficacitatem equiparari non posse *h*): cum plurimis tamen Silesiacis nostris conueniunt, immo elementorum copia nonnullis antecellunt; sicuti ex iam editis popularium meorum commentariolis facile constabit. Ex exteris vero acidulis, si quidem comparationi locum dare vellemus, proxime ad *Hofgeismarienses*, in *Hassia* scaturientibus, accedunt, Hac ex collatione etiam haud difficulter definiri poterit, quibusnam potissimum aegrotantibus profuturus sit horum fontium usus? Quod si enim ea accurate perpendimus, quae hoc super argumento saepe iam honorifice excitatus IOSEPHVS GIESCHE *i*) luculenter explicuit, haud difficile erit intellectu, vtrumque hunc fontem *Hirschfeldensem*, siue potetur, ad ipsam praesertim scaturiginem, dum aëreo subtilissimo elemento adhuc abundat, siue destinetur balneo, partim ex resoluente acidamque colluuiem coërcente efficacitate fore commendatissimum. Idoneas ergo hoc nomine aestimamus has acidulas confirmando ventriculi intestinorumque robori, adiuuandae solidarum

b) Ita alia referunt; *Wegen des sehr wenigen und flüchtigen Spiritus mineralis sind sie mit dem Egrischen, Spaa und Schwalbacher nicht zu vergleichen.*

i) In dissertat. citat. §. III.

darum fibrarum elasticitati, tuendaeque earundem irritabilitati, alleuandis omnibus singulisque variarum secretionum negotiis, dispellendisque diuersis morboſis congeſtionibus. Emendabunt porro varias humorum deprauationes, et multiplicia eorundem inquinamenta diluent, immutabunt, et per congrua colatoria expellent. Proinde, noſtro quidem iudicio, rectiſſime *relationum* ſaepe iam *citatarum auctores* exiſtimarunt, adfirmantes: hos fontes, vi ſuorum elementorum, inprimis ſi ex ipſis ſcaturiginibus potentur, haud poenitendi fore uſus in roborandis fibris laxis, tollendisque, quae inde ortae ſunt, vaſculorum obſtructionibus, variisque morbis hinc deductis; verbi cauſſa, hysteralgia, affectu hypochondriaco, melancholia, et ceteris. Fore etiam, vt a natura viribusque acidularum Egranarum propius abſint noſtrae aquae, aliuque negotium promtius expediant, ſi modica portione Egrani ſalis permisceantur. Haec illi. Externi denique uſus admodum proficui exemplum adiungere placet, quod in ſaepe recurrente ophthalmia ſeroſa ipſe *Praeſes noſter* obſeruauit. Feminae enim, hoc malo frequenter laboranti, panniculi lintei, his acidulis madefacti, et per noctem, quatuordecim circiter dierum ſpatio, oculis impoſiti, moleſta haec oculorum incommoda penitus ſuſtulerunt.

C

§. V.